

WWW.KOLDINGSTADSARKIV.DK

Koldingbogen

ÅRSTAL: 2003

FORFATTER: Helge Lorenzen

TITEL: Lille-pige hos konsul Eff.

KORT RESUME: Gudrun Jensens erindringer om tiden i huset hos familien Eff 1920-22.

Scannet af:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LILLE-PIGE HOS KONSUL EFF

AF HELGE LORENZEN

Den næsten 90-årige Gudrun Jensen, der fra 1920 til 1922 var „lillepige“ i hjemmet hos konsul Eff i Søgade 10, var i juli 1997 inviteret hjem hos undertegnede, der dengang boede i Søgade 10, for at gense sin gamle arbejdsplads. Under besøget fik jeg hende til at fortælle om dagligdagen i Søgade 10 i 1920'erne:

Gudrun Jensen boede som barn lige over for i Søgade 11. Her boede 6 familier, og der var 30 børn i ejendommen. Gudruns familie havde 9 børn. Drengene og pigerne lå i den samme seng og sov. Da Gudrun blev konfirmeret, så fru konsulinde Eff hende i den hvide kjole og hyrede hende som „lille-pige“. Da var Gudrun 14 år. Der var kokkepige og stuepige i huset foruden „lille-pigen“. Og hver dag kom en mand ved navn Gustav og passede haven og alt det grove.

Bogstaverne HEVEA på facaden til Søgade 10 står for forbogstaverne i konsul Effs fem børns navne : Hother, Ella, Valentin, Elisabeth og Adolf.

Når man kom ind i hallen, stod der en stor udstoppet krokodille lige ved indgangen, fortalte Gudrun Jensen. Trapperne var belagt med røde løbere.

I storstuen stod flyglet, som datteren Elisabeth sommetider øvede sig på. Herreværelset kaldte de for den blå stue, fordi møblerne var betrukket med dueblåt stof. På

kontoret havde konsulen bl.a. en samling gamle skibsmodeller. I storstuen lå et stort orientalsk tæppe, som var knyttet af „Gud ved hvor mange tusind knuder“.

MORGENBAKKE TIL HERSKABET

Gudrun passede som „lille-pigen“ etagerne ovenpå. Hun boede hjemme, men mødte kl. 7.00 om morgenen. Så sørgede hun for at bringe morgenbakken ind til herskabet i soveværelset og til børnene. Hun havde forinden været hos bageren og hentet rundstykker. Selv måtte hun kun få ét rundstykke. Så kunne hun spise rugbrød for resten. Hun fik 25 kr. om måneden i løn og kost. Hun fik fri kl. 14.00 hver dag og kunne så gå hjem.

Søgade 10. Foto: J.E. Friis, 1985.

Soveværelset som det så ud efter datteren Ella Effs død i 1985. Det blev sagt, at intet var ændret siden forældrenes død. Foto: J.E. Friis, 1985.

Hun stod hver morgen i vinduet øverst ved personaletrappen og kiggede ud mod Søgade. Hun ventede på, at der blev ringet. Så snart, der blev ringet, skulle hun være klar til at servere for herskabet eller børnene eller gøre rent på deres værelser.

Fru Eff sad hver dag meget længe ved et chatol i soveværelset og lagde makeup. Hver dag skulle „lille-pigen“ vaske fruens fødder og smøre dem ind i cremer og olie. Sønnen (Ole Henrik, der var efternøler) stod sommetider og råbte efter Gudrun Jensen, hvornår badekaret var klar til, at han kunne

komme i bad. For øvrigt medførte Ole Henriks fødsel, at fru Eff blev syg og siden havde et stift ben.

Døtrene skulle selv rede deres senge, men de kunne ikke selv „tæppe af“ om aftenen. Det blev gjort af personalet. Døtrene blev af personalet tiltalt: frk. Lis (for Elisabeth) og frk. Ella.

RINGEKNAPPER

Som „lille-pige“ skulle Gudrun holde hallen og trapperne ren. En dag så hun, hvorledes

Storstuen med flyglet som Elisabeth Eff spillede på. Foto: J. E. Friis, 1985.

konsulinden smuttede fra badeværelset og ind i soveværelset, og på vejen kørte en finger hen ad panelet for at checke om der var støv. „Nå“, tænkte Gudrun, „det er sådan, du vil ha' det. Så skal du aldrig kunne sætte en finger på mig.“ Og så blev der hver dag tørret støv af på panelerne!

Der var ringeklokker i alle værelserne, så herskabet kunne kalde på personalet. Blev der ringet 2 klemt, var det „lille-pigen“, der skulle komme. Blev der ringet 3 klemt, gjaldt det stuepigen. Kokkepigen blev der aldrig kaldt på. På ringeskabet i køkkentrappen på

første sal kunne man se fra hvilket rum i huset, der blev ringet. Så var det med at skynde sig derhen. Kokkepigen kom kun op, når der skulle diskuteres madplan.

Det var også „lille-pigens“ opgave at fyre op i de 5 kakkelovne, der var på 1. sal. Det skete med koks, som skulle slæbes op fra kul-kælderen.

Ved siden af soveværelset lå „kabinettet“, hvor familien somme tider sad og snakkede. I værelset ved siden af boede Ella. I den anden ende af 1. salen boede Elisabeth og drenge.

Den østlige ende af storstuen med den store kamin. Foto: J.E. Friis, 1985.

RENGØRING

Rengøringen foregik med en tæppebørste. Vinduerne skulle vaskes rene. Når der var hovedrengøring, lånte man en støvsuger hos en overmontør i Jernbanegade. Tænk, den velhavende konsulfamilie havde ikke selv en støvsuger!

Når der skulle være storvask, kom der en vaskekone. Bagefter blev der tændt op i en stor ovn, som stod midt i strygestuen i kælderen. Herfra blev der taget briketter og lagt i strygejernene. Så stod pigerne omkring ved borde langs væggene og strøg tøj. På så-

danne dage var det bl. a. „lille-pigens“ opgave at vaske op. Ellers havde hun ikke nogle opgaver i køkkenet. Spisekammeret i køkkenet var der ingen andre end kokkepigen, der havde adgang til. Vinkælderen var Gudrun meget imponeret af

Gudrun skulle også pudse familiens sko. Det måtte ikke foregå inde i huset. Hun skulle stå uden for på kældeutrappen i husets østlige ende og pudse skoene.

Konsulen og konsulinden var uenige om rengøringsniveauet i huset. Fruen var meget pertentlig, mens konsulen ofte knurrede over

støjen og uroen ved den megen rengøring og knaldede sin dør i. Han var en meget bestemt herre. Gudrun har aldrig haft kontroverser med fru, men hun havde ry for at være hård mod sit personale, der ofte rendte af pladsen i utide.

Oppe på loftet stod der en stor dragkiste. Der skulle to mand til at løfte låget. I den lå der bl. a. en masse tøj, bl.a. matrostøj, som de nu voksne sønner havde brugt. Det fik „lillepigen“ lov til at tage med hjem til sine brødre, som så brugte det. Engang sagde fru Eff til Gudrun: „Hvis din mor mangler duge, så har de mange gode duge i Damaskvæveriet“.

I Damaskvæveriet, tænkte Gudrun. Hvordan skulle min mor dog få råd til sådan nogle duge. De skulle se den voksdug, vi har på bordet derhjemme!

SPARTANSK LEVEVIS

Konsulens levede meget spartansk, hvad kosten angik. I nabohuset (den grund, hvor nu nr. 12 ligger) havde konsulen sin virksomhed. På samme grund var der urtehave og en stor hønsegård. Det gav ca. 30 æg hver dag. De blev båret ned til en margarinefabrik i Låsbygade og solgt. Familien spiste ikke smør, men margarine.

Konsulen, der var kaffegrosserer, fik kaffen leveret fra kafferister Andersen i Låsbygade, der var gift med konsulens søster. Fru Eff sagde ofte: „Har vi allerede drukket det pund kaffe“!

Gudrun var meget imponeret af det fine tøj og pelsene, der hang i klædeskabene. Senere i livet så hun de gamle frøkener Eff gå i det samme gamle tøj og i nedtrådte sko gennem byen!

Konsul Chr. Eff.

Sønnen Valentin havde ikke det bedste forhold til faderen. Han sneg sig ofte ad bagdøren ned til køkkenet. I første skuffe i skabet lige indenfor døren til køkkenet var der en beskeden pengekasse, som blev brugt ved småindkøb. Den kunne Valentin godt finde på at benytte sig af.

Spisestuen som den så ud i 1985. Foto: J.E. Friis.

NÅR DER KOM GÆSTER

Fra vinduerne i Søgade 11 kunne beboerne følge med, når der var selskabelighed i Søgade 10. Så kom gæsterne kørende i hestedrosche, og der var rullet en rød løber ud for at tage imod dem. Indenfor blev herrernes overtøj anbragt på knager i toilettet i den østlige ende. Damernes overtøj blev anbragt i garderoben mod vest.

Når der var gæster, blev der sat et stort „overflødigshorn“ frem på spisebordet, men personalet fik aldrig noget af indholdet!

Når der var mange gæster hyrede konsulens en kogekone og nogle tjenere. Der skulle én tjener til for hver syv personer, der var inviteret som gæst.

Da kronprins Frederik (den senere Frederik IX) gæstede Kolding, var der fest for ham i riddersalen på Koldinghus. Her dansede frk. Elisabeth med ham. Senere hed det sig i byen, at kronprinsen den nat blev far til et barn i Kolding. Da frk. Elisabeth fik forelagt det rygte, sagde hun: „Det passer i hvert fald ikke, for jeg var sammen med ham hele aften“.

Gudrun Jensen som 90-årig ved den skuffe i køkkenet, hvorfra sønnen Valentin huggede mønter fra husholdningskassen.

ET STRENGT LIV

Konsul Eff var søn af købmand Hansen i Låsbygade. Han var faktisk staldkarl hos sin far. Når der kom kunder, skulle han spænde hestene fra og føre dem til stalden, mens kunderne gik ind i butikken for at handle. Hans mor førte sig meget „fornemt“ frem. Konsulen selv var en streng herre, selv om det var konen, der havde ført pengene ind i familien. Fru Eff stammede fra Tyskland, og der-

for holdt familien ofte ferie i Wassersleben. Fru Eff var endda bange for sin svigermor!

Gudrun har tit tænkt på, at hendes eget liv var rigere end konsulfamiliens. Der var ikke megen glæde i Søgade 10. Fruen og døtrene bestilte ingenting, men deres tilværelse forekom meget streng.

Da Gudrun sagde op efter to år, var især sønnen Hother ked af, at hun rejste. „Men hun kommer snart igen“, sagde fru Eff. Men du kan tro nej, tænkte Gudrun. Her kommer jeg ikke tilbage. Det varede altså også 76 år, før hun igen satte sine ben i Søgade 10.

Gudrun Jensen var meget blufærdig, da hun fik forelagt denne beretning til gennemlæsning. Hun bad om, at den ikke blev offentliggjort, før hun var gået bort. Hun døde i sommeren 2003 i en alder af 96 år.

Søgade 10 set fra Slotssøen, ca. 1920.